

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
“УКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ
НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ”

МІЖНАРОДНА БАНКІВСЬКА КОНКУРЕНЦІЯ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

Збірник тез доповідей
V Міжнародної науково-практичної конференції
(27-28 травня 2010 р.)

У 2 томах

Том 2

Суми
ДВНЗ “УАБС НБУ”
2010

УДК 336.71.009.12(100)(063)

ББК 65.262.1

M58

Редакційна колегія збірника:

д-р екон. наук, проф. А.О. Єпіфанов
(головний редактор);

д-р екон. наук, проф. С.М. Козьменко;
(заступник головного редактора);

д-р екон. наук, проф. С.П. Ярошенко;

д-р екон. наук, проф. М.І. Макаренко;

д-р екон. наук, проф. І.В. Сало;

д-р екон. наук, проф. Л.В. Кривенко;

канд. екон. наук, доц. Л.П. Чижов;

канд. екон. наук, доц. Т.О. Семененко;

д-р екон. наук, доц. Т.А. Васильєва;

д-р екон. наук, доц. І.О. Школьник

Міжнародна банківська конкуренція: теорія і практика [Текст] :
М58 збірник тез доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції
(27-28 травня 2010 р.) : у 2 т. / Державний вищий навчальний заклад
“Українська академія банківської справи Національного банку України”. –
Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2010. – Т. 2. – 185 с.

Збірник містить тези доповідей учасників V Міжнародної науково-практичної конференції, яка відбулася 27-28 травня 2010 р. у Державному вищому навчальному закладі “Українська академія банківської справи Національного банку України”

Розрахований на фахівців банківської та фінансової систем, науковців, аспірантів і студентів навчальних закладів.

УДК 336.71.009.12(100)(063)

ББК 65.262.1

© ДВНЗ “Українська академія банківської справи
Національного банку України”, 2010

вих ресурсів у кожній ланці мережі розподілу, що фіксується у вигляді певних норм і нормативів, насамперед для забезпечення бездефіцитного обслуговування заявок банківської мережі клієнтів банку. Основна проблема, що може виникнути при обслуговуванні, – це відхилення наявного попиту від прогнозованого або зміни в планових обсягах фінансових ресурсів у зв'язку з їх відтоком.

Можна впевнено сказати, що метод пропорційного розподілу фінансових ресурсів дозволяє визначити обсяги надання необхідних у ланцюгах мережі на основі врахування наявних ресурсів і дотримання норм і нормативів чи прогнозованих значень щодо попиту.

Позитивним у даному методі є його простота, бо він торкається великого комплексу питань, пов'язаних із плануванням діяльності з проведення активних операцій банку. Недоліком є те, що розподіл фінансових ресурсів у мережі не дозволяє привести у відповідність фактичні можливості банку, відділень, філій, центру розподілу та цілісно-пріоритетні напрями розвитку банківської мережі.

Другий – метод максимального потоку, який визначає в заданій мережі з обмеженими пропускними здатностями переміщення найбільшої кількості в нашому випадку фінансових ресурсів банку між визначеними точками.

Метод пошуку максимального потоку в мережі банку можна також використовувати при плануванні руху вже намічених маршрутів фінансових потоків. Його можна використовувати і при уточненні стратегічних пріоритетів роботи з клієнтами банку, і при плануванні стратегії розвитку банківської діяльності (розвиток мережі), і при визначенні можливостей розміщення наявних фінансових ресурсів банку, і при обґрунтуванні необхідності залучення працівників відділу логістики, що врешті-решт призведе до максимізації прибутку за рахунок більш оптимального розподілу фінансових ресурсів.

*І.М. Боярко, канд. екон. наук, Л.Л. Гриценко, канд. екон. наук,
ДВНЗ "Українська академія банківської справи НБУ"*

ВПЛИВ СТАНУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ РІВНОВАГИ

Ефективне функціонування економіки вимагає забезпечення стійкого та збалансованого розвитку всіх її складових. Механізмом його досягнення передбачається створення належних організаційно-економічних умов, які дозволяють ефективно поєднувати процеси саморегулювання діяльності суб'єктів господарювання з макроекономічним регулюванням.

Важливим елементом цих умов є економічна інфраструктура, що являє собою сукупність підсистем різного функціонального спрямування, через які реалізується економічна політика держави. При цьому зауважимо, що банківська система, на відміну від інших підсистем економічної інфраструктури, які координують переважно промислову політику, має особливе призначення – грошово-кредитне регулювання як фінансової сфери, так і реального сектора економіки.

Роль банківської системи як провідного елемента економічної інфраструктури забезпечення економічної рівноваги пов'язана з впливом інструментів грошово-кредитної політики на сукупні попит та пропозицію на загальнонаціональному, регіональному, місцевому та інших ринках. Вона полягає в тому, що:

- банківська система впливає на рівень інфляційних очікувань в економіці в процесі формування грошової пропозиції;
- банки виконують функції перерозподілу тимчасово вільних грошових коштів та їх ефективною трансформації у виробничий капітал, що сприяє інвестиційному розвитку пріоритетних сфер реального сектора економіки;
- діяльність банків ініціює дію механізму мультиплікативного розвитку на макроекономічному рівні шляхом коригування схильності населення до збереження;
- фінансовий моніторинг, що здійснюється в банківській системі з метою отримання незалежних і оперативних оцінок економічної кон'юнктури, інвестиційних потреб підприємств та їх фінансового стану в процесі розробки і удосконалення операційних процедур та інструментів грошово-кредитної політики, дозволяє оптимізувати фінансово-економічні та інвестиційні процеси в діяльності суб'єктів господарювання.

Отже, банківська система займає особливе місце в структурі національної економіки, оскільки банки як її складові є фінансово-кредитними центрами обслуговування суб'єктів економічної системи, здійснюючи залучення і розміщення тимчасово вільних інвестиційних ресурсів.

Інструменти монетарної політики (ставка рефінансування, офіційний валютний курс та ін.) здійснюють істотний вплив на забезпечення рівноважного стану економічної системи, змінюючи пропозицію грошової маси на фінансовому ринку. Це призводить до відповідної зміни обсягу виробництва, рівня інвестицій і грошових доходів у національній економіці.

Серед операцій з розміщення банківських ресурсів найбільший вплив на стан економіки має кредитування реального сектора, оскільки

в умовах обмеженості власних фінансових ресурсів для суб'єктів господарювання воно є основним джерелом інвестування. Зростання ресурсів банків сприяє як збільшенню інвестицій в основний капітал, так і зростанню виробництва продукції. З іншого боку, розвиток споживчого кредитування стимулює зростання платоспроможного попиту на вироблену продукцію.

Разом з тим у сучасних умовах господарювання існує сукупність обмежуючих факторів, які стримують банківське інвестування виробництва в Україні. Серед них, на нашу думку, основними є:

- відтік фінансових ресурсів з банківської системи внаслідок зростання недовіри вкладників до їх надійності в умовах фінансової кризи;
- невідповідність ресурсної бази банків інвестиційним потребам суб'єктів господарювання через її переважно короткостроковий характер;
- високий рівень ризику вкладень у реальний сектор економіки, зумовлений низькою якістю фінансового стану та недостатньою інвестиційною привабливістю суб'єктів господарювання.

Різне погіршення доступності банківського кредитування, яке було одним з основних джерел поповнення капіталу підприємств України в докризовий період, негативно впливає на поточне функціонування суб'єктів реального сектора економіки за трьома напрямками:

- зростання витрат і зниження прибутку як результат підвищення вартості залучення кредитів;
- уповільнення зростання виробництва як наслідок скорочення пропозиції кредитів;
- зниження рівня ліквідності та платоспроможності як результат обмеження кредитних джерел формування оборотних активів;
- уповільнення динаміки інвестицій в основний капітал при зниженні пропозиції довгострокових кредитних ресурсів.

Для створення сприятливих умов економічного зростання в реальному секторі економіки необхідна виважена послідовна реалізація монетарного регулювання, спрямованого на стримування інфляційних процесів, розширення кредитно-депозитної та інвестиційної активності банків; зберігається необхідність поєднання ринкових важелів управління з адміністративними, насамперед у частині державного гарантування повернення вкладень, протидії вивозу капіталу та створення пільгового режиму при кредитуванні інвестиційних проектів у пріоритетних сферах реального сектора економіки.

Таким чином, основним напрямом впливу банківської системи на реальний сектор економіки є банківське кредитування інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання, інтенсивність якого залежить

насамперед від зміни облікової ставки НБУ та валютного курсу. Також значною мірою розвиток реального сектора економіки залежить від депозитної активності суб'єктів господарювання та відповідної політики банків.

А.В. Буряк, аспірант
ДВНЗ "Українська академія банківської справи НБУ"

НЕОБХІДНІСТЬ ПЕРЕГЛЯДУ КРИТЕРІЇВ ЕФЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Прояв суперечностей розвитку ринкових відносин у сучасних умовах вимагає уважного ставлення дослідників до питання функціонування інституту фінансового посередництва, зокрема банків. Так, перебіг кризових подій у фінансово-економічній сфері як на глобальному, так і на рівні окремих країн засвідчив одночасно важливість та уразливість банківського сектора. Зокрема, це проявляється, з одного боку, винятковою роллю банків у забезпеченні зростання та стабільного розвитку економіки кожної країни, з іншого – визначальним впливом макроекономічних умов на функціонування банків.

Зважаючи на вищезазначені обставини, не лише не втрачає своєї актуальності, але й набуває особливого значення питання саме ефективної діяльності банківських структур. Так, умови економічного середовища змушують звернути особливу увагу на сутність та значення ефективності діяльності як ключового поняття господарювання суб'єктів ринкової економіки, що в подальшому буде впливати на обрання адекватного критерію ефективності – тобто цільового орієнтира функціонування, показників ефективності як індикаторів зміни ефективності суб'єкта тощо.

Поширений останнім часом підхід до розуміння ефективної діяльності банку як високоприбуткової та рентабельної діяльності виявив не лише свою нежиттєздатність, а й несприятливі наслідки як для самих банків, так і для стабільності банківської системи в цілому. Орієнтація українських банків переважно на високий прибуток як основний критерій ефективної діяльності, яка мала прояв в агресивній політиці, призвела до таких проблем, як погіршення якості активів, збільшення кредитного ризику та, як наслідок, 4-кратне зростання рівня простроченої заборгованості (за станом на 01.03.2010 він становив 9,6 %) та збиткова діяльність банків (за станом на 01.01.2010 збитки становили 38 450 млн. грн.).

Незважаючи на ряд ознак стабілізації ситуації в банківському секторі України, зокрема підвищення рівня ліквідності (частка високолі-